

„Kövesd a szívedet!”

Interjú Eugen Drewermann-nal

Melyek voltak a fő motívumai annak, hogy 2005 nyarán kilépett a katolikus egyházból?

Tizenöt éve sem tanítanom nem szabad, sem papi hivatalomat nem gyakorolhatom. Szentségekhez csak akkor járulhattam volna, ha mindazt, ami számomra fontos, visszavontam volna – mint az igaz hit elleni bűnt. Csak-hogy ami az egyház szemében bűn, az számomra fő cél: tehát hogy úgy fordítsam le Jézus üzenetét, hogy az érintse az emberek bajait, csökkentse a közélet embertelenségét, és integráló módon hasson a kultúrák párbeszédében. Számomra központi fontosságú a béke fenntartása, valamint a környezet- és állatvédelem. Az egyházi igehirdetésnek sosem volt komoly témája a pacifizmus, a vegetarizmus és a *Homo sapiens* jogainak viszonylagosítása az állatok fennmaradási érdekének javára. E pontok egyikében sem tapasztaltam, hogy a katolikus egyház valaha is ténylegesen nyitott lett volna.

Ezekkel az elképzeléseivel mintegy fejfel rohan a falnak?

Komisz dolog az a tudathasadás, amelyet az egyházi dogma előidéz: nevezetesen az, hogy a Bibliát és a keresztény hittartalmakat csak ideologikusan, az objektív dogmák vagy a történelmi tények értelmében szabad értelmezni, szimbolikusan nem. Ez az egyház mindmáig nem engedte közel magához a 18. század filozófiai felvilágosodását, a pszichológiai felvilágosodást pedig végképp nem. Csak II. János Pál idején 30.000 ördögűzést végeztek a Vatikánban. Hogyan akarjuk Jézus üzenetét gyógyító módon értelmezni, ha az ember lélektanából testi démonológia lesz? Ily módon méltánytalanul bánunk a Bibliával és a hittel. *Ebben* az esetben csak az a választásunk marad, hogy vagy fel nem világosult módon, a rendszerhez alkalmazkodva hiszünk, vagy felvilágosult módon a hitetlenségbe sodródunk. Úgy látom, hogy a hit és a gondolkodás szintézisének, aminek a megvalósítását egyenesen kötelezőnek élem meg Jézus üzenete alapján, és ami egész teológiai gondolkodásomat meghatározza, a katolikus egyház lényegileg elárulta. Hegel, a filozófus azt mondta ezzel kapcsolatban: „A katolicizmus tárgyat csinál Istenből”, és „szellemtelen módon birtokolja a Szellemet”. Ez így van.

Ön sokáig kitarzott az egyházban.

Tizenöt évig formálisan az egyház tagja maradtam azok miatt az emberek miatt, akik szenvednek ebben az egyházban, és ettől az egyháztól. De az ember nem képes tartósan mások kedvéért élni a saját hitét, amelyről egyidejűleg tudja, hogy ebben az egyházi rendszerben elítélik. Sosem vezérelt az, hogy az egyház megreformálható, de reménykedtem, hogy megtérnek benne olyan tereteket, ahol az emberek együtt élhetnek a bajaikkal.

Ez azt jelenti, hogy Ön nem csupán rezignált, hanem azt is átéli, hogy alapjában véve zátonyra futott ebben az egyházban?

Mindig azon a véleményen voltam, hogy Jézus ügye groteszk viszonyban áll a római egyház színi előadásával, s hogy lényegileg áruháza az, ha az ember a vallási igazság kérdését nem az emberek életével kapcsolja össze, hanem

a papi, püspöki és bíborosi hivatalhoz köti. Összességében tévút, ha a hithez hozzátartozó szubjektivitást egyszerűen azzal helyettesítjük, hogy az ember objektív módon összhangban áll-e bizonyos egyházi formulákkal és szertartásokkal. Jézus szemével nézve miért lenne olyan rossz az, ha valaki kudarcot vall ebben? Elárulni önmagunkat, a magunk igazságát, Istent – mindez végtelenül rosszabb lenne, mint ha külsőleg nézve nem vagyunk sikeresek vagy győztesek. A mi feladatunk az, hogy helyálljunk önmagunkért; hogy aztán ebből mi lesz, Isten dolga.

Úgy érzi-e, hogy cserbenhagyták azok a teológusok, akik messzemenően jóindulattal vannak az Ön gondolatai iránt, vagy egyet is értenek azokkal?

Ez voltaképpen nem az én problémám. De Jézus ügyét nem lehet annak kérdésévé tenni, hogy az ember taníthat-e államilag vagy egyházilag fizetett tanszékeken, vagy betölthet-e ilyen hivatalokat. Az élet kérdéseit nem lehet a tanítás kérdésére korlátozni. Ez teljes elidegenedés lenne. Ekkor a doktrína fontosabb lenne, mint az, hogyan él az ember. Jézus azonban nem új dogmákat akart elősorolni, hanem az életünket akarta megváltoztatni. Ezért sosem voltam a teológia „professzora” („hitvallója”) – a „magántanár” még éppen elviselhető volt. Az akadémikus teológia olyan távol áll Jézus prófétai üzenetétől, mint az az egyház, amelyet szolgál.

Ön most szabad teológus?

Mindig az voltam. De most nem akarom többé emberi módon értelmezni ezt az embertelen rendszert. Ez a rendszer babonát követel, elidegenedést követel, simulékonyságot követel, függőséget követel. A lényegi kérdés azonban nem az, hogy mit akar a pápa, hanem így hangzik: Miféle emberek vagyunk? És: Hogyan bánunk egymással?

És ha most leplezett individualizmust vetnek Önnek a szemére, és azt, hogy elvet mindenfajta hitközösséget?

Úgy vélem, a közösség azzal kezdődik, hogy az emberek egy valóságos személlyel találkoznak, nem pedig bizonyos érdekek képviselőivel, akik archaikus módon összekeverik Istent saját csoportjuk „szellemével” vagy rossz szellemével. Attól szenvedtem a katolikus egyházban, hogy nem lehetett szemtől szemben beszélni a legfontosabb hivatalok betöltőivel. Az ideológiai kényszerek mindig fontosabbak voltak, mint a személyes tanúságtétel. Az előtérben mindig olyan kérdések állnak, amelyekkel ellenőrzés alatt akarják tartani az embert. Ahhoz, hogy megmagyarázzuk a karácsonyt, hinnünk kell, hogy Mária biológiai értelemben szűz volt? Nem hiszem! Tagadjuk-e a feltámadást, ha azt mondjuk, hogy ehhez nem szükséges hinnünk, hogy Jézus sirja fizikai értelemben üres volt? Nem hiszem! Azáltal azonban, hogy az egyház ezeknek az ellenkezőjét állítja, történelmi tényekre korlátozza üzenetét, s ettől egész hite alapjában véve semmitmondóvá válik – holott a Biblia képeiben és a kereszténység szertartásaiban kétségtelenül nagyszerű erő rejlik, amely képes vonzani, illetve egymáshoz vezetni az embereket. Ez csak szabadságban történhet meg, s annak tudatában, hogy ezeknek a szimbólumoknak a létet értelmező erejük van –

elfordulva minden olyan kísérlettől, amely kényszeresen emberi szavakhoz akarja kötni Istent. Szükségünk van jelekre, de mindennek a vonatkoztatási pontja Isten, és ha Isten nem szólal meg előbb az egyén szívében, akkor semmiféle igazi közösség nem létezik.

Azt jelenti ez, hogy Ön az élet mindennapos találkozásaira épít, és fölöslegesnek tartja az egyházat?

Jézusnak az irgalmas szamaritánusról szóló példázata csak egy dolgot mond: Kövesd a szívedet, amely arra tanít téged, hogy légy részvétellel a bajba jutott ember iránt. És ne fuss többé a pap után, aki csak a templomba vezet el téged. Isten ott nem lakik! Groteszk az a hit, hogy Jézus egyházat alapított.

Mit mond Ön azoknak, akik változatlanul meg akarják reformálni az egyházat – például a Kirchenvolksbewegung-nak vagy az Initiative Kirche von unten-nek –, és akik többek között Önre is építettek?

Csak egyetlen reformáció létezett, az 1517-es. Három évvel később a reformátor Luther Márton elment a worms-i birodalmi gyűlésre, és kijelentette: Itt állok személyesen, és azt mondom, amit látok, gondolok, érzek, hiszek. Pont! A reformációk így kezdődnek, nem pedig úgy, hogy az ember megszervezi a többséget. Nincsen kereszténység az egyéni élet szabadságának szintje alatt! Fennállásuk éveitől a reformmozgalmak elérték-e valaha is azok fülét, akiket meg akarnak változtatni? Nem. Az én problémám ez: A most élők közül senki sem várhat arra, hogy valamelyik római hatóság engedélyezi-e számára, hogy saját életét élje, vagy sem. Hogy valaki elválj-e, vagy sem, hogy újraraházasodik-e, vagy sem – ez nem függhet Róma belátásától. Neki magának kell tudnia.

De hát sokan így cselekszenek, és mégis megmaradnak az egyházban.

Ez csak kétértelműség árán lehetséges. Megérttek mindenkit, aki szentáldozáshoz járul, noha hivatalosan nem lenne szabad megtennie. De számomra ez nem volt megoldás, mivel közszereplő voltam ebben az egyházban. Valamiképpen komolyan kellett vennem ezt az egyházat. Az utolsó lökést, ha úgy akarja, a nyugdíjigazolás adta ahhoz, hogy kilépjek az egyházból. Ahhoz, hogy megkaphassam nyomorúságos nyugdíjamat, alá kellett írnom egy nyilatkozatot, hogy soha többé nem fogom gyakorolni papi hivatalomat. Nos hát, így most már végérvényesen nem kell képviselnem azt, amiben úgy érzem, nem képviselnem engem. Mindenkinek kívánom ezt a szabadságot.

Az evangélikus egyház sem alternatíva az Ön számára?

Az evangélikus egyház sok mindent hirdet abból, ami számomra fontos. Hangsúlyozza az egyén szabadságát, és becsületesen viszonyul a Biblia olvasásához. Mindenekelőtt pedig tisztában van a kegyelem abszolút szükségességével, a morál és a jog minden kérdését megelőzően. De mint ismeretes, Jézus sem katolikus nem volt, sem protestáns. Olyan egyszerű egy intézmény tagjának lenni. Más dolog azonban kereszténnyé válni.

Milyen tervei vannak a jövőre?

Továbbra is tevékenykedni fogok szabadfoglalkozású lelkipályozóként, és további könyveket fogok írni, amelyekben számot adok tapasztalataimról, és előadásokat fogok tartani. Nyáron jelenik meg egy terjedelmes kötetem a neurológia és a teológia viszonyáról.

És milyen az anyagi helyzete?

Szerencsére a könyveim még eleget hoznak, így változatlanul ingyen folytathatok tanácsadó beszélgetéseket.

Milyen a hangulata mostanában?

Jól érzem magam, és hálás vagyok.

Forrás: Publik-Forum, 2006/2

Bandi bácsi rózsái

Ha a reformátusok perre mennének a katolikusokkal, ma az lehetne a legfőbb vádjuk, hogy „elloptuk” tőlük Gyökössy Bandi bácsijukat, vagyis Gyökössy Endrét.

Találkoztam püspökökkel meg érsekekkel is, de olyan karizmatikus erővel senki sem hatott rám, mint ő. Nagy teológus szónokokat söpört le az asztalról csöndes, szűkszavú, elementáris, hétköznapi igazságaival. Kézfogások címen megjelent füzetét sok katolikus ismeri, naponta forgatja.

Újpesti lakásán járva, találkoztam kedves feleségével is, a 60 éve áttelepült, egykori svájci lánnyal. Meg is jegyeztem, milyen kellemes, bájos asszony. – Tudom – felelte Bandi bácsi –, nekem is tetszik még ma is.

Meghallgatta élettörténetemet, az ablakhoz ültetett, hogy lássa a fizi-

miskámon, mit milyen hitelesen mondok. Biztatott, hogy tegyem le Isten elé mindazt, ami bánt, ami fáj.

Búcsúzóul arcul csókolt – csak később éreztem, ez a földi megbocsátás jele volt, amit nem a szimpatikus, hanem a bűnös ember kapott.

Megmutatta a rózsáit is. – Látod, ezeket ápolom, ha van egy kis időm.

Engem nemigen érdekeltek ezek a rózsák, soha nem volt türelmem a virágokhoz.

Mobiltelefonja is vele volt, azt mondta, hogy mindig kézközelben tartja. – Éjszaka, alváskor is ott van a paplanom alatt – mondta –, soha nem tudhatom, mikor kinek van szüksége rám. Gyakran kapok hírvást éjfél felé, vagy hajnalban. Elkeseredett, kétségbeesett, hitüket kereső emberek hívnak. Amíg bírom, addig segítek annak, aki hozzám fordul. Én nem tartok pihenő-

napot, nem ismerek hivatalos vagy nem hivatalos órákat. Mindig szolgálatban vagyok, máshogy nem tudnám elképzelni a hivatásomat.

Hazafelé döbbsenem rá, hogy a mobiltelefonjában vannak Bandi bácsi igazi rózsái. Valószínű, hogy az a tizenegy számjegy, azoknak minden íve, kanyarulata, és minden kis csipogó hang egy-egy lenyomott gomb után, egy-egy csodaszép, illatozó, pompás szirmú rózsza. A remény, a vigasztalás, az új élet kezdésének rózsája.

Isten öreg bojtárja nyugodt szívvel térhetett meg sokat emlegetett, rajongva szeretett égi Gazdájához. Rózsái nyomán újabb és újabb rózsák nyílnak végelethatalan sorban – a szeretet virágai.

Médl Sándor

Forrás: Remény c. hetilap, Pozsony